

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Rahukohtu tn 3
Tallinn
15161, Harju maakond
70004809

05.03.2026 nr 11.3-1/26/954

FINANTSKORREKTSIOONI OTSUS

Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*) teeb finantskorrektsiooni otsuse **Riigikantselei** (edaspidi ka *toetuse saaja*) toetuse andmise tingimuste „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ (toetuste registris nr 2021-2027.1.01.23-0001) osas.

Finantskorrektsiooni põhjuseks on avaliku sektori innovatsioonivaldkonna ülesannete täitmiseks vajaliku teenuse ostmisel riigihangete seaduse ja oma hankekorras sätestatud nõuete mittejärgimine.

Rakendusüksus otsustab:

1. kohaldada rikkumisele **10% finantskorrektsiooni määra**;
2. **vähendada** kuludokumentides tunnustega 434, 466, 485, 534 ja 574 tegevuse „Projekte toetavad ja arendavad tegevused“ **abikõlblikke kulusid 2000,30 euro võrra**, millest toetus moodustab 100%;
3. **vähendada edaspidi** avaliku sektori innovatsioonivaldkonna ülesannete täitmiseks sõlmitud käsunduslepingu (tunnusega L2575) abikõlblikke kulusid samuti **10% võrra**;
4. teha rakendusasutusele ettepanek **vähendada** TAT-ga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet käesoleva resolutsiooni punktides 2 ja 3 nimetatud summade ulatuses.

Otsus koosneb järgmistest osadest: [õiguslikud alused](#), [asjaolud ja selgitused](#), [finantskorrektsiooni põhjendused](#), [korrektsioonimäär](#), [rikkumise summa ja eelarve vähendamine](#), [ärakuulamine](#), [vaidlustamine](#).

ÕIGUSLIKUD ALUSED

- Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 28;
- Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ÜM2022*) § 34 lg 1 punkt 2, § 36 ja § 37 lõige 4;
- Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ÜM2014*) § 21 lõige 1 ja § 22⁸;
- riigisekretäri 07.12.2022 käskkirja nr 47 „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ (muudetud käskkirjaga 05.07.2024 nr 26, eelnevalt ja edaspidi *TAT*) punktid 5.7.4 ja 13;
- riigihangete seaduse (edaspidi ka *RHS*) § 3;
- riigisekretäri 30.11.2021 käskkirja nr 44 „Riigikantselei hangete korraldamise ja lepingute sõlmimise kord“ (muudetud 02.06.2022 käskkirjaga nr 26; eelnevalt ja edaspidi *hankekord*).

ASJAOLUD JA SELGITUSED

1. Toetuse saaja sõlmis **03.06.2025 H.L-ga** (edaspidi ka *käsundisaaja*) **käsunduslepingu** (tunnusega L2575; edaspidi *käsundusleping*), mille alusel sooviti osta avaliku sektori innovatsioonivaldkonnaga seotud ülesannete täitmise teenust ajavahemikul **01.06.2025 kuni 31.12.2025**. Teenuse brutotasu oli 2 990 eurot kuus, millele lisandub seadusega sätestatud maksud¹, ning **lepingu kogumaksumuseks 28 004,34 eurot** (ühe kuu palgafond 4 000,62 eurot × 7 kuud), millele võivad lisanduda võimalike lähetuste kulud². Kuna toetuse saaja on riigiasutusena RHS § 5 lg 2 punktis 1 nimetatud avaliku sektori hankija ning teenus on RHS-i mõistes tavateenus, siis on tegemist alla lihthanke piirmäära (30 000 eurot ilma käibemaksuta) jääva ostuga.

2. Vastavalt toetuse saaja hankekorra punktile 2.8 tuleb hanke korraldamisel ja lepingute sõlmimisel järgida RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid. Hankekorra punktide 9.1 ja 9.3 kohaselt on väikeost teenuste tellimine, mille hankelepingu maksumus on ilma käibemaksuta alla 30 000 euro ning selle tegemisel tuleb tagada punktis 2.8 nimetatud hanke korraldamise üldpõhimõtetest kinnipidamine. **Hankekorra punktis 9.5 on sätestatud, et kui väikeostu korraldab Riigikantselei, siis koostatakse ostetava asja või tellitava teenuse kirjelduse pakkumuskutse, mis edastatakse vähemalt kolmele potentsiaalsele pakkujale.** Juhul, kui ettepanek pakkumuse esitamiseks kavandatakse esitada vähem kui kolmele potentsiaalsele pakkujale, koostatakse kolmest pakkumusest loobumise memo põhjendustega selle kohta, miks erinevaid võrreldavaid pakkumusi ei võetud või miks ei võetud vähemalt kolme pakkumust. Hankekorra punkt 9.7 näeb ette, et kolme pakkumuse küsimise nõue ei kohaldu, kui väikeostu maksumus jääb alla 15 000 euro ilma käibemaksuta.

3. Toetuse saaja esitas rakendusüksusele 02.06.2025 kuupäevaga **memo, milles põhjendatakse loobumist kolme pakkumise küsimisest seoses kavandatava lepingu sõlmimisega** avaliku sektori innovatsioonivaldkonna ülesannete täitmiseks. Memos selgitatakse, et 01.06.2025 toimus asutuses töökorralduse ümberkujundamine, mille käigus moodustati innovatsioonifondi ja

¹ 2 990 euro brutotasu korral oli 2025. aastal tööandja kulu kokku ehk palgafond kuus 4 000,62 eurot (brutotasu + sotsiaalmaks + töötuskindlustusmaks).

² Käsunduslepingu punkt 3.1.2 sätestab, et toetuse saaja on kohustatud tasuma käsundisaaja võimalikud lähetuskulud. Kolmest pakkumisest loobumise memos on märgitud, et käsunduslepingu kogumaksumus (tööjõukulud ja võimalike lähetuste kulud kokku) ei ületa 29 999 eurot.

innotiimi baasil ühtne innovatsioonivaldkond ning vaadati üle töötajate tööülesanded. Selle tulemusena lõppes H.L tähtajaline teenistussuhe enne esialgset tähtaega.

Memo kohaselt käsitletakse teenuse ostu osaliselt olemasoleva töö edasiarendusena. Teenust kirjeldatakse ülesandepõhise ja tulemusele orienteeritud tegevusena, mida ei seota püsiva alluvussuhtega. Töö tegemisel panustab teenuse osutaja innovatsioonivaldkonna kujundamisse ja konkreetsete arendusprojektide elluviimisse oma eksperditeadmiste ja kogemuste alusel, lähtudes tellitud teenuse sisust, mitte tööandja juhtimis- ja kontrollisuhte põhimõttest.

Turuolukorra hindamisel märgib toetuse saaja, et H.L kandideeris juunis 2024 avalikul konkursil³, mistõttu on sarnaseid pakkumusi varem võrreldud. Lisaks tuuakse välja, et eksperdile seatud kogemuse nõuete ja töö tähtaegade tõttu oleks uue pakkumismenetluse läbiviimine olnud ebatõhus: uue pakkuja väljaõpe võinuks võtta vähemalt pool aastat ja pakkumuste võtmise protsess ise 1–2 kuud, ning samaväärse pakkumuse leidmine ebatõenäoline. H.L-i eelistena märgitakse dokumendihaldussüsteemide, innovatsiooniprojektide ja hangete tundmist.

4. Toetuse saaja rõhutas oma 03.10.2025 esitatud selgituses, et H.L oli ajutise töölepingu alusel hankeeksperdina töötades omandanud aastase praktilise kogemuse. See andis talle oskuse kiiresti hinnata hankeriske, koostada õigusselgeid ja vaidlustuskindlaid hankedokumente ning kavandada hankeid kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka Eesti õigusraamistikuga. Lisaks tõi toetuse saaja esile, et H.L-l on põhjalik arusaam Riigikantselei hangete eripärast ja sisemistest protseduuridest, eriti innovatsioonihangete korraldamisel. Toetuse saaja hinnangul ei ole keskne hankija sageli suutnud pakkuda vajalikku tuge pädevuse ja kogemuse puudumise tõttu. Leiti, et kuigi turul leidub üldpädevusega hankeeksperthe, siis vastab H.L profiil Riigikantselei konkreetsetele vajadustele kõige täpsemalt.

Toetuse saaja lisas, et mitmed hankeprojektid olid ajaliselt kriitilised ning menetluse viibimine oleks tõenäoliselt suurendanud õigusvaidluste riski või seadnud ohtu projektide rahastuse. Samas puudus organisatsioonil võimekus leida koheselt vajalikku eksperti värbamise teel. Hangete ettevalmistamine vajas kiiret eksperti, et vältida viivitustest tulenevaid lisakulusid ja tööde seiskumist.

5. 28.10.2025 saadetud selgituses täpsustas toetuse saaja, et käsundisaaja roll ei piirdunud üksnes hangete läbiviimisega. Ta kooskõlastas dokumente, valmistas ette hanke- või konkursidokumente, sõlmis lepinguid, esitas maksetaotlusi ja vahendas rakendusüksuse küsimusi partnerasutustele. Lisaks täitis ta kahes projektis projektijuhi ülesandeid ja automatiseeris projektidega seotud info liikumist, muutes mitmed protsessid kiiremaks ja selgemaks. Rakendusüksuse küsimusele, miks ei olnud võimalik sobiva spetsialisti otsingut alustada varem (st enne, kui hankeprojektid muutusid kriitiliseks), vastas toetuse saaja, et Riigikantselei uus juhtkond viis läbi struktuuri- ja personalimuudatused ning esialgne plaan tööülesannete ümber mängimiseks ei läinud loodetud kujul tööle.

6. 01.12.2025 e-kirjas kinnitas toetuse saaja, et hanke korraldamisel on järgitud RHS § 3 üldpõhimõtteid ning Riigikantselei hankekorra nõudeid, mistõttu oli otseost olukorra eripära arvestades lubatav ja sisuliselt põhjendatud ning otsustusprotsess läbipaistev ja dokumenteeritud. Toetuse saaja rõhutas, et H.L oli varem värvatud avaliku konkursi tulemusel, mistõttu oli juba varasemalt toimunud turuhinna ja pädevuse võrdlus. H.L tähtajaline teenistussuhe lõppes enne tähtaja saabumist, kuna tööülesannete sisu ja iseloom muutusid.

³ [SB innovatsioonifondi hankespetsialist](#)

Kulutaseme võrdluseks tõi toetuse saaja Rahandusministeeriumi 2025. aasta palgauuringu tulemused⁴, mille kohaselt on avaliku sektori riigihangete spetsialisti „Riigihange 2+“ keskmine brutotöötasu 3 094 eurot kuus (koos maksudega ehk palgafond 4 140 eurot). H.L-i käsunduslepingu alusel on tema töötasu 2 990 eurot brutotasu kuus (koos maksudega 4 000,6 eurot kuus). Toetuse saaja leidis, et uue eksperdi värbamine ja sisseelamine (6-8 kuud) oleks toonud lisakulusid ja ohustanud tähtaegade täitmist. Tähtaegade elluviimine on otseselt seotud toetusvahendite sihipärase ja otstarbeka kasutamisega. Lisaks juhtis toetuse saaja tähelepanu, et tähtaegade ületamine ei ole pelgalt tehniline rikkumine, vaid võib kaasa tuua toetuse vähendamise, tagasinõudmise või projekti lõpetamise, mis kahjustab avalikku huvi.

Toetuse saaja täpsustas, et riigihankemenetluse eesmärk ei ole menetlus iseenesest. Hanke korraldamine ei ole vajalik olukorras, kus hangitavad asjad või teenused peavad sobituma juba olemasolevasse tervikusse ning eraldiseisev menetlus oleks selgelt majanduslikult ebamõistlik. Nõutav ei ole, et teenust suudaks pakkuda ainult üks konkreetne pakkuja. Piisav on, kui teenuse iseloomu tõttu oleks teisel pakkujal oluliselt keerulisem osutada sama teenust võrreldava kvaliteedi ja hinnaga.

Kokkuvõttes pidas toetuse saaja erandi kasutamist objektiivselt põhjendatuks ja vajalikuks innovatsiooniprojektide katkematu ning õigeaegse elluviimise tagamiseks.

7. Eelnevast tulenevalt on toetuse saaja avaliku sektori innovatsioonivaldkonnaga seotud ülesannete täitmise teenuse ostmiseks pöördunud vaid ühe isiku poole, ilma võrdlevaid pakkumusi küsimata.

FINANTSKORREKTSIOONI PÕHJENDUSED

8. TAT punkti 5.7.4 kohaselt peab toetuse saaja riigihanke korraldamisel järgima riigihangete seaduses sätestatud. RHS mõistes kehtivad hankijatele kõikide ostude puhul RHS §-is 3 toodud üldpõhimõtted. Seega tuleb ka alla lihthanke piirmäära jäävate ostude puhul, sõltumata ostu maksumusest, järgida RHS §-i 3.

9. RHS § 3 kohaselt tuleb riigihanke korraldamisel järgida mh järgmisi põhimõtteid:

- tegutseda riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt (p 1);
- tagada konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel (p 3);
- kasutada rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt, sõlmida hankeleping parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel (p 5).

10. Kuna toetuse saaja on hankija RHS-i tähenduses, siis tuleb ostude puhul järgida RHS §-is 3 sätestatud üldpõhimõtteid. Toetuse saaja hankekorra punkt 9 määratleb, kuidas väikeostude korral tagatakse nende põhimõtete järgimine.

11. Käsunduslepingu esemeks on avaliku sektori innovatsioonivaldkonnaga seotud ülesannete täitmise teenus ja lepingu maksumus 28 004,34 eurot. Seetõttu on tegemist väikeostuga, mille puhul tuli toetuse saajal lähtuda hankekorra peatüki 9 nõuetest. Hankekorra alapunktide 9.3, 9.5 ja 9.7 kohaselt tuleb väikeostu korraldamisel tagada RHS § 3 üldpõhimõtete järgimine ning juhul, kui maksumus ületab 15 000 eurot ilma käibemaksuta, tuleb hankekorra kohaselt küsida võimalusel vähemalt kolm pakumust või põhjendada, miks seda ei tehtud.

⁴ [Kogu avalik teenistus_Eesti Palgauuring 2025 \(organisatsioonide põhine väljavõte\).pdf](#)

12. Käesoleval juhul on toetuse saaja sõlminud avaliku sektori innovatsioonivaldkonna ülesannete täitmise teenuse ostmiseks H.L-ga käsunduslepingu, ilma et oleks läbi viinud RHS-i ja hankekorra kohast väikeostu ega küsinud võrdlevaid pakkumusi, kuigi lepingu kogumaksumus ületas 15 000 euro piirmäära.

13. Rakendusüksuse hinnangul ei ole toetuse saaja esitatud selgitused ega kolmest pakkumisest loobumise memos toodud põhjendused piisavad, et väikeost ära jätta ja sõlmida leping otse H.L-ga. Toetuse saaja viited ajakriitilisusele, siseteadmisele ja varasemale värbamisele ei tõenda, et 2025. aasta ostu hetkel puudunuks turul alternatiivsed pädevad teenusepakkujad või et võrdlevate pakkumuste küsimine olnuks objektiivselt võimatu.

14. Isegi, kui H.L tundis asutuse protseduure ja oli kursis innovatsioonihangete nõuetega, ei tähenda see, et turul ei oleks olnud teisi pädevaid pakkujaid, kes suudaksid innovatsioonivaldkonnaga seotud ülesandeid täita (potentsiaalselt soodsama hinna või parema kvaliteediga) või et võrdlevaid pakkumusi ei oleks saanud küsida. H.L-i organisatsioonispetsiifiline kogemus ja kiire töövõime või keskse hankija piiratud tugi ei anna alust konkurentsi välistamiseks. Hankija peab looma reaalse võimaluse, et sobivad pakkujad saaksid konkureerida, tagades sellega võrreldavad pakkumused ning läbipaistva ja objektiivse valikuprotsessi. Avatud ja konkrentsipõhine pakkumismenetlus on eelduseks avalike vahendite säästlikule kasutamisele. Kui spetsiifiline pädevus on vajalik, tuleb see objektiivselt kirjeldada ja tingimusena sätestada, mitte pöörduda otse eelistatud isiku poole.

15. Toetuse saaja on korduvalt märkinud, et pakkumismenetlus tekitaks tarbetu viivituse ja riske ning uue eksperdi kaasamine tooks sisseelamisest tulenevaid lisakulusid ja täiendava ajakulu. Rakendusüksuse hinnangul ei õigusta need väited konkurentsi välistamist ja pakkumuste küsimata jätmist. Riigihangete seaduse § 3 kohaselt peab hankija iga ostu korral tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise, tegutsema läbipaistvalt ja proportsionaalselt ning sõlmima lepingu parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel. Ajakriitilisus võib mõjutada menetluse ulatuslikkust, kuid ei õigusta konkurentsi täielikku välistamist. Käesoleval juhul ei näita memo ega hilisemad selgitused, et võrdlevate pakkumuste küsimine olnuks ajafaktorist tulenevalt objektiivselt võimatu.

16. Toetuse saaja põhjendab kiiret lepingu sõlmimist struktuurimuudatusega ja tööülesannete ümbermängimisega, kuid jääb ebaselgeks, kuidas nimetatud asjaolud olid hankijast sõltumatud ja ettenägematud.

17. Rakendusüksus on seisukohal, et varasemast värbamisest ei saa järeldada, et konkreetse ostu hetkel puudus turul võrdväärne teenusepakkuja, ega käsitleda värbamist konkurentsi asendusena. Samuti leiab rakendusüksus, et avaliku sektori palgauuringu võrdlus ei asenda võrdlevate pakkumuste võtmist⁵ ning ei tõenda konkurentsi kasutamise võimatust.

Rakendusüksus rõhutab, et erandi kasutamisel peab põhjendus olema sisuline ja objektiivselt kontrollitav ega tohi sisuliselt välistada konkurentsi.

18. Rakendusüksus nõustub toetuse saaja väitega, et riigihanke menetlus ei ole eesmärk omaette, kuid rõhutab, et menetlus on vahend, millega hankija täidab RHS §-is 3 sätestatud üldpõhimõtteid (konkrents, läbipaistvus, säästlikkus). Need põhimõtted kohalduvad iga ostu puhul, sh alla lihthanke piirmäära jäävate ostude korral, ning nende eiramine ei ole õigustatud üksnes üldise

⁵ Rahandusministeerium rõhutab kodulehel, et palgaandmed on suunatud avaliku teenistuse palgaläbipaistvusele ning ei sobi palgastatistika koostamiseks. Palgauuring ei asenda kolme võrdleva pakkumuse küsimist üle 15 000 euro väikeostul.

viitega „sobitumisele olemasolevasse tervikusse“ või majanduslikule mugavusele. Seega peab hankija ka eripärade olemasolul pakkumusi võrdlema ja tagama reaalse konkurentsivõimaluse. Kui teenus peab sobituma olemasolevasse tervikusse, võib see piirata turgu proportsionaalselt (näiteks läbi kvalifikatsiooninõuete ja tehnilise kirjelduse), kuid ei tohi turgu välistada.

19. Lisaks on oluline märkida, et RHS-i ja hankekorra üldpõhimõtted nõuavad hankijalt objektiivset ja läbipaistvat tegutsemist, sh võimaluse loomist võimalikult paljudele pakkujatele osalemiseks. Isegi kui teenuseosutaja leidmine tooks kaasa mõningase ajakulu, kaalub see üles avalike vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise põhimõtte, eriti olukorras, kus lepingu maht ületas 15 000 euro piirmäära ning võrreldavate pakkumuste küsimine oli hankekorra järgi kohustuslik.

20. Rakendusüksuse hinnangul ei ole memo ja selgituste põhjal võimalik järeldada, et turul puudusid teised pädevad pakkujad või et ajakriitilisus oli hankijast sõltumatu ning sellest lähtuvalt oli erandi kasutamine hankekorra peatüki 9 tähenduses põhjendatud. Seega ei ole toetuse saaja esitatud põhjendused piisavad, et loobuda avatud konkurentsist ja pakkumiste küsimisest. Rakendusüksuse hinnangul oleks tulnud korraldada väikeost (konkurentsipõhine pakkumismenetlus) ning alles seejärel saanuks veenduda, et hangitav teenus on parima hinna ja kvaliteedi suhtega ning vastab nii RHS-i kui ka hankekorra nõuetele.

21. Kokkuvõttes leiab rakendusüksus, et toetuse saaja ei järginud käesoleva teenuse ostmisel RHS § 3 üldpõhimõtteid ega hankekorra punktide 2.8, 9.3 ja 9.5 nõudeid, kuna ei viidud läbi nõutavat väikeostu ega küsitud võrdlevaid pakkumusi olukorras, kus lepingu maksumus ületas 15 000 euro piirmäära.

KORREKTSIOONIMÄÄR 10%

22. ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust ning § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 §-e 22–22⁹.

23. Käesoleva rikkumise puhul esinevad ÜM2014 § 22⁸ toodud asjaolud, mille kohaselt, kui alla riigihanke piirmäära või sotsiaal- või eriteenuste riigihanke või ideekonkursi piirmäära korraldamisel rikutakse riigihangete seadust, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne. ÜM2014 § 21 lõige 1 kohaselt vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele.

24. Rakendusüksus on seisukohal, et toetuse saaja kohustuste eiramise tagajärjel on tekkinud kahju, kuid mille suurust ei ole võimalik hinnata, sest ei ole teada, millised oleksid olnud pakkujad, pakkumuste maksumused ning edukas pakkumus, kui toetuse saaja oleks küsinud võrdlevaid pakkumusi. Seetõttu ei ole tegemist üksnes formaalse rikkumisega, vaid esineb põhjendatud oht, et rikkumine tõi kaasa rahalise kahju.

25. Rakendusüksus hindas rikkumise raskust ja ulatust, võttes arvesse järgmisi asjaolusid. Esiteks, ostetud teenuse maksumus jääb alla lihthanke piirmäära ja sellele kohalduvad leebemad menetlusreeglid võrreldes lihthanke- ja avatud hankemenetlusega. Kuigi toetuse saaja ei küsinud võrdlevaid hinnapakumusi, hindas ta siiski väikeostu korraldamise vajalikkust vastavalt oma

hankekorrale, koostades selle kohta memo ning analüüsid turuolukorda (sh tuginedes 2024. aasta avalikule konkursile⁶ ja 2025. aasta palgauuringule). Toetuse saaja kohustuseks oli üksnes pöördumine omal valikul mitme pakkuja poole pakkumuse küsimiseks. Kui toetuse saaja oleks näiteks küsinud pakkumusi 2024. aastal konkursil osalenud kandidaatide käest, olnuks esitatud teabe põhjal vähetõenäoline lepingu sõlmimine mõne teise isikuga. Seetõttu ei ole rakendusüksuse hinnangul konkurentsi ega sellest tulenevalt EL eelarvet oluliselt kahjustatud ja seega ei ole põhjendatud rakendada 25%-list finantskorrektsiooni määra.

26. Samas jäeti siiski konkurents kasutamata ning antud rikkumine riivab Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi ühisturu toimimisest, kaupade ja teenuste vabast liikumisest ning ettevõtlusvabadusest. Olukorras, kus teenuse osas on teoreetiliselt vaba turg olemas, piirab vaid ühelt pakkujalt pakkumuse küsimine ja sellest lähtuvalt temalt teenuse ostmise teiste teenuseosutajate võimalust selle teenuse pakkumisele konkureerida. Sellest tulenevalt on Euroopa Liidu toetusfondidest tegevuste rahastamisel seatud oluliseks, et tegevuste tegemisel järgitaks riigihangete seadust, sooritatakse oste läbipaistvalt ning korraldataks võimalike pakkujate ligipääsu soosivaid hankeid. Kui ostu tegemisel on riivatud Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi, siis ei saa rikkumisest tingitud rahalist kahju pidada pelgalt olematuks või väikeseks.

27. Toetust kasutades nõustub toetuse saaja toetuse saamise tingimustega (ka finantskorrektsiooni aluste, ulatuse ja korraga), sh kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud aluseta. Toetuse saaja kohustuse või nõude täitmata jätmisel või osalisel täitmisel ei ole põhjendatud maksta toetust taotluse rahastamise otsuses sätestatud algses mähus, kuivõrd toetuse andja ei saa kokkulepitud tingimustel (sh Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi järgivat) vastusooritust. Euroopa Kohtu praktikas (nt C-743/18) loetakse, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustatakse põhjendamatult liidu eelarvet.

28. Lähtudes eeltoodust leiab rakendusüksus, et rikkumise eeldatav finantsmõju ei ole nii suur, et õigustada kõrgeima ehk 25% finantskorrektsiooni määra kohaldamist. Samas on rikutud RHS üldpõhimõtteid ning ei saa täielikult välistada võimalust, et mõne teise pakkuja hinna ja kvaliteedi suhe oleks olnud soodsam. Seetõttu ei ole põhjendatud käsitleda rikkumist sedavõrd väheolulisena, et rakendada kõige väiksemaid ehk 2% või 5% finantskorrektsiooni määra.

29. Võttes arvesse rikkumise olemust, raskust ja ulatust, on rakendusüksuse hinnangul põhjendatud ja proportsionaalne kohaldada 10% finantskorrektsiooni määra.

30. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu on rakendusüksus analüüsinud ka seda, et kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud finantskorrektsiooni määra kui ÜM2014 § 21 lõikes 1 toodud. Rakendusüksus on hinnanud käesolevas otsuses kirjeldatud rikkumiste asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid.

31. Rakendusüksus selgitab, et ÜM2014 seletuskirja kohaselt on ÜM2014 sätestatud finantskorrektsiooni määradega juba kohustuse eiramise võimalikku mõju kaalutud. Lisaks täiendab seletuskiri, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjuseumat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis

⁶ Avaliku konkursi tulemusel ametikohale nimetatud H.L põhipalk oli 2 800 eurot kuus ning seega palgafond 3 746,40 eurot kuus.

võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtasjades nr C-743/18 ja C 406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

RIKKUMISE SUMMA JA EELARVE VÄHENDAMINE

32. Toetuse saaja on esitanud antud käsunduslepinguga seotud kulusid tegevuse „Projekte toetavad ja arendavad tegevused“ (toetuste registris tunnusega 5) raames summas 20 003,10 eurot.

33. Lähtuvalt antud otsusest **loeb rakendusüksus** käsunduslepinguga seotud kuludest **abikõlbmatuks 10% ehk 2 000,30 eurot** ($20\,003,10 \times 10\%$, vt täpsemalt koondtabelist), millest toetus moodustab 100%.

Koondtabel:

Kuludokumendi tunnus	Abikõlblik summa	Rikkumise summa (10%)
434	4 000,62	400,06
466	4 000,62	400,06
485	4 000,62	400,06
534	4 000,62	400,06
574	4 000,62	400,06
Kokku	20 003,10	2 000,30

34. Juhul kui toetuse saaja esitab hiljem hüvitamiseks H.L-i avaliku sektori innovatsioonivaldkonnaga seotud ülesannete täitmise teenuse kulusid, siis lähtudes käesolevas otsuses toodust **loeb rakendusüksus käsunduslepinguga** (tunnusega L2575) seotud teenuse **kuludest 10% abikõlbmatuks**.

35. ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemisel toetust ning omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile. Sama paragrahvi lõige 4 sätestab, et **finantskorrektsiooni otsuse alusel vähendab rakendusüksus toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet**. Kui vastavat muudatust ei ole tehtud, loetakse, et finantskorrektsiooni otsuses nimetatud ulatuses on projekti abikõlblike kulude eelarve väiksem.

ÄRAKUULAMINE

36. Tulenevalt ÜSS2021_2027 § 13 lg 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist võimaluse toetuse saajal esitada oma seisukohad. Rakendusüksus edastas 26.01.2026 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht antud otsuse kohta.

23.02.2026 saadetud vastuskirjas teavitas toetuse saaja, et Riigikantselei ei soovi vastuväiteid esitada.

VAIDLUSTAMINE

37. Otsuse peale on õigus esitada vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama (ÜSS § 31 lõige 1, § 32 lõige 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75).

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Kersti Metsalo
5917 9768
Kersti.Metsalo@rtk.ee